

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Національної академії

внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

Руслан СЕРБИН

28.07.2025

ВИСНОВОК

Національної академії внутрішніх справ про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Смілянець Тетяни Леонідівни на тему «Психологічні особливості монофобії молоді та її профілактика», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 25 січня 2022 року, протокол № 1

ВИТЯГ

з протоколу засідання кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ від 18 липня 2025 року

Присутні:

кафедра юридичної психології: завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Охріменко І. М. (голова засідання); професор кафедри, доктор психологічних наук, професор Кудерміна О. І. (науковий керівник); професор кафедри, доктор психологічних наук, професор Романенко О. В. (рецензент), професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Мартенко О. Л.; доцент кафедри, доктор філософії, доцент Галич М. Ю.; старший викладач кафедри, доктор філософії Воробйова О. В., доцент кафедри, доктор філософії Сняtkова Т. М., старший викладач кафедри, кандидат юридичних наук Воят Л. І., старший викладач кафедри, магістр психології Буданова М. О.

Запрошені:

відділ аспірантури (ад'юнктури) і докторантури: начальник відділу, доктор юридичних наук, професор Тихонова О. В.

науково-дослідна лабораторія з проблем управління правоохоронною діяльністю та її психологічного супроводження навчально-наукового інституту післядипломної освіти:

завідувач наукової лабораторії, доктор психологічних наук, професор Бойко-Бузиль Ю. Ю. (рецензент);

провідний науковий співробітник, кандидат психологічних наук, професор Андросюк В. Г.

Були присутні 5 докторів наук та 6 кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертації аспіранта денної форми навчання кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ Смілянець Тетяни Леонідівни на тему «Психологічні особливості монофобії молоді та її профілактика», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія», на предмет її наукової новизни, теоретичного та практичного значення та рекомендації до попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Здобувачку Смілянець Тетяну Леонідівну про результати дисертаційного дослідження на тему «Психологічні особливості монофобії молоді та її профілактика». У доповіді було обґрунтовано насамперед актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження, здобувачем доведено до присутніх структуру роботи та основні її положення, сформульовано та обґрунтовано новизну, теоретичне та практичне значення.

Смілянець Т.Л. відзначила, що у дисертаційній роботі здійснено теоретичне обґрунтування та емпіричне вивчення психологічної специфіки монофобії серед молоді, а також розроблено профілактичні заходи й психокорекційну програму, спрямовану на розвиток особистісних ресурсів, що можуть запобігти формуванню телефонної залежності.

Результати теоретичного аналізу та експериментальної перевірки підтверджують досягнення поставленої мети та виконання основних дослідницьких завдань, що дозволяє сформулювати наступні висновки:

Аналіз форм девіантної поведінки у дискурсивному полі дозволив дійти узагальненого висновку про те, що телефонна адикція є різновидом нехімічної поведінкової залежності, яка призводить до негативних змін у структурі особистості. Одним із найяскравіших її проявів виступає монофобія — тривожна реакція на втрату або тимчасову відсутність мобільного пристрою. Такий стан супроводжується внутрішнім напруженням і схильністю до компульсивної активності. Регулярні прояви атипової агресивності відображаються не лише на психофізичному стані особи, але й на якості соціальних взаємин.

Установлено, що виникненню монофобії сприяють як зовнішні, так і внутрішні адиктогенні чинники. Зовнішні обумовлені цифровізацією освітнього середовища, трудових процесів, адміністративних сервісів, а також повсякденних покупок і продажів, що значно оптимізує життєдіяльність молоді. Функціональна універсальність сучасного смартфона забезпечує інтеграцію штучного інтелекту, розширення кола комунікацій та створює можливість для селективного саморозкриття. Внутрішні чинники формуються на тлі емоційної нестабільності та соціальних труднощів.

Обґрунтовано, що феномен «інтернет-залежності» доцільно розглядати крізь призму використання цифрових мереж, які функціонують завдяки доступу до інтернету через провайдерів і мобільне покриття. Натомість предметом мобільної адикції виступає сам гаджет, що містить функціональні можливості,

незалежні від підключення до мережі. Щоденне використання таких функцій (моніторинг сну, активності, розпорядку часу тощо) інтегрується у стиль життя, і їх втрата може суттєво ускладнити звичну соціальну активність особистості.

Мета роботи – полягала в теоретичному вивченні, емпіричному дослідженні психологічних особливостей монофобії в молоді та визначення дієвих шляхів її профілактики.

Для досягнення визначеної мети поставлено такі наукові *завдання*:

- визначити зміст та прояви адиктивної поведінки молоді крізь призму юридико-психологічної проблеми сучасності;
- охарактеризувати основні проблеми та причини виникнення різних видів залежностей в юнацькому віці;
- висвітлити техніки та методики подолання телефонної залежності молоді;
- емпірично встановити індивідуально-психологічні детермінанти виникнення та розвитку монофобії молоді;
- окреслити рівні профілактики монофобії молоді в ЗВО та поза ними;
- запропонувати дієву програму психокорекції, яка спрямована на виправлення характерологічних особливостей молоді, що детермінують телефонну залежність.

Об'єкт дослідження – характерологічні особливості молоді з телефонною залежністю.

Предмет дослідження – психологічні особливості монофобії молоді та її профілактика.

Для вирішення поставлених завдань у роботі було використано комплекс загальнопсихологічних, загальнонаукових, конкретнонаукових методів, емпіричних психологічних методів; методів математичної статистики, що обиралися відповідно до предмета, мети, завдань дослідження. Поміж них: загальнофілософський діалектичний метод дав змогу сформулювати авторське бачення поняття мобільна залежність і монофобія (підрозділ 1.1), а також визначити основні причини, які спонукують адикцію (підрозділ 1.2). Серед теоретичних використано методи опису, аналізу та узагальнення наукових джерел, які характеризують актуальність досліджуваної проблеми (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2); системний аналіз – побудова конструктивних зв'язків між елементами дослідження (підрозділи 2.2, 3.1, 3.2); психологічне моделювання – підготовка програми психокорекції (підрозділ 3.2);

Емпіричні та психодіагностичні методи психологічної науки застосовано в дослідженні для перевірки авторських гіпотез і реалізації завдань дослідження. Тому, психодіагностичні методи дали змогу встановити детермінанти та особливості розвитку монофобії серед сучасної молоді (методика визначення типу акцентуації рис характеру та темпераменту К. Леонгарда і Х. Смішека; Індивідуально-типологічний опитувальник (Л. М. Собчик); Методика визначення схильності до суїцидальної поведінки (М. Горська); Авторська анкета визначення рівня емоційної залежності від мобільного гаджету) (підрозділи 2.1, 2.2). Завдяки методу спостереження та анкетування вдалось зрозуміти та описати ставлення молоді до власної телефонної адикції та описати методи її профілактики (підрозділи 2.1, 2.2, 3.1).

Інтерпретаційний метод був застосований для оброблення та пояснення результатів емпіричного дослідження, кількісного та якісного аналізу даних, зіставлення отриманих результатів і визначення психологічних детермінант телефонної залежності молоді, а також для з'ясування ставлення молоді до залежності та основних проявів такої залежності (підрозділи 2.1, 2.2).

Дисертаційне дослідження проводилося поетапно з вересня 2022 року до лютого 2023 року. Емпіричну вибірку дослідження групи респондентів становили 60 ($n = 60$) здобувачів вищої освіти (студентів) Національної академії внутрішніх справ.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в розширенні уявлень про перебіг монофобії молодих людей в сучасному інформаційному світі. Зокрема:

вперше:

- розроблено програму психокорекції характерологічних особливостей молоді з вираженою монофобією, яка містить шість занять і спрямована на корекцію депресивних станів, розвиток комунікабельності, зменшення тривожності та діагностованого рівня телефонної залежності;

- визначено низку адиктогенів, які провокують залежність у молоді;

- запропоновано техніки та методики самостійного подолання телефонної залежності молоддю;

- охарактеризовано проблеми виникнення залежностей, які виявляються в адиктивній поведінці молоді;

- обґрунтовано необхідність у розрізненні поняття «інтернет-залежність» та «телефонна залежність» у вивченні психічних розладів.

удосконалено:

- наукове розуміння поняття телефонної залежності молоді з усіма її детермінантами;

- обґрунтування можливості визнання монофобії хворобливим станом, який визначатиметься Міжнародною класифікацією хвороб;

набуло подальшого розвитку:

- наукові підходи щодо розмежування понять «інтернет-залежність» та «телефонна залежність» з огляду на характерологічні особливості сучасної молоді;

- рекомендації щодо профілактики виникнення та розвитку монофобії.

Достовірність та надійність результатів дослідження ґрунтуються на застосуванні методик, що пройшли перевірку на надійність і валідність; репрезентативності вибірки дослідження; експериментальному підтвердженню гіпотези дослідження, кількісному та якісному аналізу емпіричних даних із залученням методів математичної статистики.

Після закінчення доповіді здобувачу присутніми були поставлені такі питання:

Воят Л.І.: Що таке монофобія та яким категоріям людей вона притаманна?

Відповідь: Дякую за запитання. Монофобія – це форма поведінкової залежності, яка проявляється як інтенсивний страх залишитися без мобільного телефону або втратити до нього доступ навіть на короткий час. У контексті психології адиктивної поведінки, монофобія розглядається як один із найбільш поширених проявів нехімічної телефонної адикції, що зумовлює розвиток

компульсивних реакцій та підвищену тривожність у ситуаціях відсутності мобільного пристрою. Найбільш уразливою до проявів монофобії категорією є молодь. Це пов'язано з інтенсивною інтеграцією цифрових технологій у повсякденне життя, навчання, роботу та комунікацію молодих людей. Мобільні пристрої для них стають не лише засобом зв'язку, а й інструментом самореалізації, соціального позиціонування, а також джерелом емоційного підкріплення.

Галич М. Ю.: Чи погодитесь з твердженням, що молодь з низьким рівнем життя більше схильна до залежності?

Відповідь: Дякую за запитання. Молодь з низьким рівнем задоволення життя може знайти в телефоні засіб втечі від реальності та відчутти більшу задоволеність, витрачаючи на нього більше часу. Окрім цього, юнацтво може мати можливість заробити певні кошти в режимі онлайн.

Сняткова Т.М.: Відомо, що при кризі молодь може вдаватися до більшого використання телефону. Як це пояснюється?

Відповідь: Дякую за запитання. Криза – це ситуація, в якій відчувається певний занепад, або переломний момент. Тобто криза це та ситуація, коли молодь переживає проблему, яку не може уникнути та всі раніше опановані інструменти не приносять необхідного ефекту. Окрім цього, вона може бути тривала в часі та зводити всі зусилля нанівець.

Воробйова О.В.: У вашій доповіді прозвучало висловлювання щодо факторів поширення шкідливих звичок серед молоді. Як Ви виокремили ці фактори?

Відповідь: Дякую за запитання. Набуті в школі чи процесі виховання форми залежності, тобто нудьга та відсутність активності; ігнорування хвороб і лікування; відсутність активності; економічна нестабільність сім'ї; «тунельний» світогляд.

Охріменко І.М.: Чи можете Ви охарактеризувати типовий образ залежної молоді?

Відповідь: Дякую за запитання. Типовий образ містить наступні компоненти тривожність і депресивність; комплекси та зневіра у своїх силах; схильність до перекладання відповідальності; занурення в пошук власного «Я»; відсутність відчуття власної унікальності та пошук ідентифікації з кимось.

Головуючий: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається науковому керівнику.

Науковий керівник, доктор психологічних наук, професор Кудерміна О.І., яка відзначила, що підготовлена Смілянець Тетяною Леонідівною дисертація на тему «Психологічні особливості монофобії молоді та її профілактика», є результатом кропіткої науково-теоретичної діяльності.

Дисертантка має високий рівень інтелектуальних здібностей, професійно грамотно володіє інструментарієм дослідження, методами математичної статистики. Нею самостійно підготовлено 11 наукових праць, серед яких 4 фахові статі, а також 7 тез доповідей, що опубліковані у збірниках науково-практичних конференцій.

Індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план Смілянець Т.Л. виконала в повному обсязі.

Зміст дисертації відповідає заявленій дисертантом науковій спеціальності. Дисертація є самостійною, завершеною роботою. Дослідження написано літературно грамотною мовою. Оформлення дисертації відповідає встановленим МОН України вимогам.

Загалом дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її авторка – Смілянець Тетяна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Вважаю, що дисертаційну роботу можна представити до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Після цього було надано слово **рецензентам** роботи:

Доктору психологічних наук, професору Романенко О.В., яка підкреслила, що підготовлене Смілянець Т.Л., дисертаційне дослідження виконано якісно та на належному науковому рівні. Основні результати досліджень авторкою достатньою мірою обґрунтовані. Їх наукова достовірність не викликає сумнівів, оскільки вони отримані в результаті ґрунтовного теоретичного та емпіричного дослідження.

Відтак, авторкою здійснено значний обсяг роботи. У дослідженні послідовно та логічно викладено і розкрито головні питання, зазначені у змісті. Все це дає підстави вважати, що мета дослідження досягнута, а його завдання виконані. Все вищенаведене свідчить про те, що дисертаційне дослідження Смілянець Т.Л. виконано самостійно та відповідає вимогам, які висуваються для подібного виду наукових праць.

В цілому, як свідчить зміст роботи, до захисту подано завершене наукове дослідження, яке містить низку наукових положень, що у своїй сукупності роблять значний внесок у юридичну психологію. Водночас рецензент зазначила, що робота містить окремі неточності щодо використання термінів та посилання на застарілі нормативні документи. За умов виправлення цих недоліків дисертація може бути подана до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Доктору психологічних наук, професору Бойко-Бузиль Ю.Ю., яка зазначила, що актуальність дисертаційної роботи Смілянець Т.Л. не викликає сумнівів і обумовлена недостатньою розробленістю в психології проблеми виникнення такого різновиду адиктивної поведінки серед молоді як монофобія. Складні соціальні перетворення, повномасштабне вторгнення загострює відхід молоді від травмуючих реалій життя. Вибудована стратегія профілактики залежності від гаджетів дозволяє ефективно запобігати на ранніх стадіях виникнення зазначеного різновиду залежності.

Аналіз представлених здобувачем висновків до дисертації свідчить, що поставлені в науковій роботі мета та завдання повністю виконані. Питання, які розглядаються в дисертації, автором розкриті на досить високому методологічному рівні. При цьому сформульовані висновки та пропозиції є

достатньо аргументовані та оригінальні, відповідають вимогам сьогодення та можуть бути застосовані на практиці.

Водночас були висунуті окремі зауваження, що стосувалися уточнення гендерних особливостей превенції монофобії серед молоді.

Дисертація Смілянець Т. Л. на тему «Психологічні особливості монофобії молоді та її профілактика» виконана на належному науковому рівні, відповідає вимогам МОН України, що ставляться до дисертацій, та за умов усунення вказаних недоліків може бути рекомендована до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Кандидат психологічних наук, професор Андросюк В.Г., який відзначив, що Смілянець Т.Л. у своїй дисертації досягла поставленої мети. Авторкою дисертації чітко окреслені і логічно побудовані мета та завдання дослідження, обґрунтовано теоретичні та методичні підходи щодо їх виконання, розроблено та апробовано відповідні пропозиції, які у своїй комплексності є науковим шляхом вирішення окреслених завдань. Особливо варто відмітити, що мета та завдання дослідження, положення наукової новизни і висновки дисертації є логічно взаємопов'язаними. Об'єкт і предмет дослідження визначені вірно.

Дисертаційне дослідження є оригінальною науковою працею, яка виконана на належному теоретичному і прикладному рівні. Вона має послідовну та виважену структурну будову і за своєю архітектонікою є комплексним та завершеним науковим дослідженням. Зміст роботи та багатогранність висвітленої проблеми свідчать про різносторонню, і водночас комплексну наукову компетентність її автора.

Доктор філософії, доцент Галич М.Ю., яка зазначила, що дисертаційне дослідження Смілянець Т. Л. на тему «Психологічні особливості монофобії молоді та її профілактика» виконане якісно, отримані результати є досить ґрунтовними. Переконливими варто назвати загальні висновки, якими продемонстрована ступінь вирішеності проблеми, що визначена у вступі до роботи.

Варто також охарактеризувати практичній досвід дисертанта, який дозволив їй на власному досвіді психологічного супроводження курсантів ЗВО зі специфічними умовами навчання апробувати сформульовані в дисертації практичні рекомендації.

Дисертаційне дослідження Смілянець Т.Л. виконано відповідно до вимог МОН України. Здобувачка має достатню кількість наукових статей у фахових виданнях та опублікованих тез виступів в межах наукових конференцій. Загалом, результати дисертаційного дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення. Тому дисертаційна робота Смілянець Т.Л. заслуговує на рекомендацію до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 053 «Психологія».

На основі результатів обговорення присутні на засіданні вирішили запропонувати такий:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Смілянець Тетяни Леонідівни на тему «Психологічні особливості монофобії молоді та її профілактика», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія»

Дисертація Смілянець Тетяни Леонідівни на тему «Психологічні особливості монофобії молоді та її профілактика», що подана на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія», є цілісною та завершеною науковою працею. Тема дисертаційної роботи є актуальною; дисертаційне дослідження характеризуються науковою новизною та має теоретичну і практичну значущість.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Світова пандемія, введення дії режиму воєнного стану на всій території України, дистанційний формат освіти, вимушене переселення деякої частини населення з прифронтових зон – створило серйозні виклики для соціалізації підростаючого покоління до умов життя в сучасних реаліях. У такому коловороті подій психіка підлітків і молоді потребує захисту та підтримки, адже вона є найнезахищенішою в незрілому віці. Перехідний вік стає часом кардинальних змін: батьків віддаляють на друге місце, а друзі та близькі посідають перше. Саме мобільні гаджети дають можливість знайти більше друзів і однодумців, які б зрозуміли ту біль і страждання, які переживає молода людина.

Мобільні телефони є провідником у реальний світ через трансляцію подій, новин, відкриттів з різних куточків світу. Телефон стає тим «сучасним наркотиком», від якого неможливо відірватися. Молодь дедалі більше відчуває потребу в сучасному та модному гаджеті, який створить ілюзію входження в соціум. Інтернет-доступність і розвиток штучного інтелекту шляхом використання мобільного гаджету стає першопричиною виникнення в молоді адикції та страху втратити таку можливість.

Саме смартфон дає змогу необмежено користуватися доступною у віртуальних ресурсах інформацією, новинами та розвагами. З першого погляду здається, що телефон створений для комфорту та спрощення певних діяльнісних процесів людини, однак, попри все, він становить пряму загрозу для людини. Зловживання та відсутність контролю часу, проведеного в телефоні, призводить до поширення залежності та погіршення фізичного й психічного здоров'я людини.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана на кафедрі юридичної психології Національної академії внутрішніх справ відповідно до Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» № 2623-III від 11.07.2001 року; Указу Президента України «Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року» № 94/2021 від 12.03.2021; Постанови КМУ «Про затвердження Державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2021-2025 роки» № 579 від 02.06.2021. Тему

дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 25 січня 2022 року, протокол № 1.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертації полягала в теоретичному вивченні, емпіричному дослідженні психологічних особливостей монофобії в молоді та визначення дієвих шляхів її профілактики.

Реалізація поставленої мети передбачала вирішення низки завдань:

- визначити зміст та прояви адиктивної поведінки молоді крізь призму юридико-психологічної проблеми сучасності;
- охарактеризувати основні проблеми та причини виникнення різних видів залежностей в юнацькому віці;
- висвітлити техніки та методики подолання телефонної залежності молоді;
- емпірично встановити індивідуально-психологічні детермінанти виникнення та розвитку монофобії молоді;
- окреслити рівні профілактики монофобії молоді в ЗВО та поза ними;
- запропонувати дієву програму психокорекції, яка спрямована на виправлення характерологічних особливостей молоді, що детермінують телефонну залежність.

Об'єкт дослідження – характерологічні особливості молоді з телефонною залежністю.

Предмет дослідження – психологічні особливості монофобії молоді та її профілактика.

Методи дослідження. Для реалізації мети та завдань цього дослідження використано загальнофілософський, теоретичні, емпіричні, психодіагностичні методи, інтерпретаційні методи.

Зокрема, загальнофілософський діалектичний метод дав змогу сформулювати авторське бачення поняття мобільна залежність і монофобія (підрозділ 1.1), а також визначити основні причини, які спонукують адикцію (підрозділ 1.2). Серед теоретичних використано методи опису, аналізу та узагальнення наукових джерел, які характеризують актуальність досліджуваної проблеми (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2); системний аналіз – побудова конструктивних зв'язків між елементами дослідження (підрозділи 2.2, 3.1, 3.2); психологічне моделювання – підготовка програми психокорекції (підрозділ 3.2);

Емпіричні та психодіагностичні методи психологічної науки застосовано в дослідженні для перевірки авторських гіпотез і реалізації завдань дослідження. Тому, психодіагностичні методи дали змогу встановити детермінанти та особливості розвитку монофобії серед сучасної молоді (методика визначення типу акцентуації рис характеру та темпераменту К. Леонгарда і Х. Смішека; Індивідуально-типологічний опитувальник (Л. М. Собчик); Методика визначення схильності до суїцидальної поведінки (М. Горська); Авторська анкета визначення рівня емоційної залежності від мобільного гаджету) (підрозділи 2.1, 2.2). Завдяки методу спостереження та анкетування вдалось зрозуміти та описати ставлення молоді до власної телефонної адикції та описати методи її профілактики (підрозділи 2.1, 2.2, 3.1).

Інтерпретаційний метод був застосований для оброблення та пояснення результатів емпіричного дослідження, кількісного та якісного аналізу даних, зіставлення отриманих результатів і визначення психологічних детермінант телефонної залежності молоді, а також для з'ясування ставлення молоді до залежності та основних проявів такої залежності (підрозділи 2.1, 2.2).

Емпірична база дослідження. Дисертаційне дослідження проводилося поетапно з вересня 2022 року до лютого 2023 року. Емпіричну вибірку дослідження групи респондентів становили 60 ($n = 60$) здобувачів вищої освіти (студентів) Національної академії внутрішніх справ.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в розширенні уявлень про перебіг монофобії молодих людей в сучасному інформаційному світі. Зокрема:

вперше:

- розроблено програму психокорекції характерологічних особливостей молоді з вираженою монофобією, яка містить шість занять і спрямована на корекцію депресивних станів, розвиток комунікабельності, зменшення тривожності та діагностованого рівня телефонної залежності;
- визначено низку адиктогенів, які провокують залежність у молоді;
- запропоновано техніки та методики самостійного подолання телефонної залежності молоддю;
- охарактеризовано проблеми виникнення залежностей, які виявляються в адиктивній поведінці молоді;
- обґрунтовано необхідність у розрізненні поняття «інтернет-залежність» та «телефонна залежність» у вивченні психічних розладів.

удосконалено:

- наукове розуміння поняття телефонної залежності молоді з усіма її детермінантами;
- обґрунтування можливості визнання монофобії хворобливим станом, який визначатиметься Міжнародною класифікацією хвороб;

набуло подальшого розвитку:

- наукові підходи щодо розмежування понять «інтернет-залежність» та «телефонна залежність» з огляду на характерологічні особливості сучасної молоді;
- рекомендації щодо профілактики виникнення та розвитку монофобії.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформовані в дисертаційному дослідженні висновки й рекомендації впроваджені та знайшли своє відображення в:

- науково-дослідній діяльності – як підґрунтя для подальшого наукового розроблення окремих питань профілактики адиктивної телефонної залежності молоді (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 17.07.2025 № 139-нд);
- освітній діяльності: під час викладання таких навчальних дисциплін, як «Юридична психологія», «Вікова психологія», «Конфліктологія», «Соціальна психологія» (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 17.07.2025 № 138-оп);

– практичній діяльності – під час розроблення основ формування безпечного освітнього середовища серед дітей та молоді шляхом правотворчої діяльності (акт впровадження громадської організації «Всеукраїнське об'єднання протидії булінгу! Мої безпечні друзі» від 01.11.2024 № 86-88/63-2024).

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел (найменування на сторінках) і додатків (на сторінках). Загальний обсяг роботи становить 229 сторінок, з яких основний текст дисертації становить 196 сторінок.

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення роботи, її висновки та рекомендації оприлюднено на всеукраїнських конференціях: «Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів» (м. Київ, 31 жовтня 2023р.); «Забезпечення запобігання та протидія домашньому насильству, насильству за ознаками статі й торгівлі людьми: національна практика та зарубіжний досвід». (м. Київ, 04 грудня 2023р.); «Development of Education, Science and Business: Results 2023: Proceedings of the International Scientific and Practical Internet Conference» (м. Дніпро, 21-22 грудня 2023р.); «Russia-Ukraine War: consequences for the World» (м. Дніпро, 1-2 лютого 2024р.); «Future Healthcare: Innovations, Advances and Progress» (м. Дніпро, 07 червня 2024р.); «Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Winter Debates» (м. Дніпро, 07-08 лютого 2024р.); Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки і оборони України: (м. Київ, 30 червня 2024р.); Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності Національної поліції та закладів вищої освіти МВС України. (м. Київ, 30 травня 2024 року). поліції та закладів вищої освіти МВС України. (м. Київ, 30 травня 2024 року).

Публікації. Основні матеріали за темою дисертації висвітлені в 11 наукових публікаціях, серед яких три наукові статті – у збірниках, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з психологічних наук, а також вісім тез – у збірниках доповідей науково-практичних конференцій та круглих столів, зокрема:

1. Смілянець Т. Л. Телефонна залежність у юнацькому віці: особливості впливу на розвиток особистості. *Юридична психологія*. 2023. № 1. Київ. 2023. С. 121–127. DOI: <https://doi.org/10.33270/03233201.121>

2. Смілянець Т. Л. Особливості аутоагресії підлітків-девіантів в умовах воєнного стану. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. С. 66–71. DOI <https://doi.org/10.32850/sulj.2023.4.13>

3. Смілянець Т. Л. Соціальна ізоляція через телефонну залежність. *Наукові перспективи*. № 4(46). 2024. С. 1384–1389. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4\(46\)-1383-1388](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4(46)-1383-1388).

4. Смілянець Т. Л. Особливості прояви синдрому «емоційного вигорання» у працівників Національної поліції України. *Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів*: зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф. Київ: ДНДІ МВС України, (Київ, 31 жовтня 2023 р.) Київ. 2023. С. 210–212.

5. Смілянець Т. Л. Телефонна маніпуляція, як метод впливу на юнацтво. Забезпечення запобігання та протидія домашньому насильству, насильству за ознаками статі й торгівлі людьми: національна практика та зарубіжний досвід: зб. матеріалів III наук.-теорет. конф. здоб. вищої освіти та молодих вчених. (Київ, 04 грудня 2023 р.) Київ. НАВС. 2023. С. 132–134.

6. Смілянець Т. Л. Вплив системи віртуальної реальності на психологічний стан юнацтва. *Development of Education, Science and Business: Results 2023: Proceedings of the International Scientific and Practical Internet Conference*. (Дніпро, 21-22 грудня 2023 р.) Дніпро, 2023. С. 194 – 195.

7. Смілянець Т. Л. Роль сім'ї та школи в профілактиці телефонної залежності у підлітків. *Russia-Ukraine War: consequences for the World*: зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (1-2 лютого 2024 р.) Дніпро, 2024. С. 123 – 124.

8. Смілянець Т. Л. Тривожність підлітків. *Future Healthcare: Innovations, Advances and Progress*: III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Дніпро, 07 червня 2024 р.) Дніпро, 2024. С. 60 – 61.

9. Смілянець Т. Л. Втома, як негативний наслідок використання мобільного телефону. *Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Winter Debates*: Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Дніпро, 07-08 лютого 2024 р.) Дніпро, 2024. С. 190 – 191.

10. Смілянець Т. Л. Психологічна підтримка працівників Національної поліції України. *Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки і оборони України*: III Всеукр. міжвід. психол. форум. Київ: ДНДІ МВС України, (Київ, 30 червня 2024 р.) Київ. 2024. С. 316 – 318.

11. Смілянець Т. Л. Підтримка соціально-психологічного клімату в колективі. *Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності Національної поліції та закладів вищої освіти МВС України*: VI міжвід. наук.-практ. круглий стіл. (30 травня 2024 р.) Київ, 2024. С. 160 – 162.

Характеристика особистості здобувача. Смілянець Тетяна Леонідівна народилася 07 липня 1992 року. У 2014 році отримала диплом магістра за спеціальністю «Судова експертиза», здобула кваліфікацію судового експерта, Національної академії внутрішніх справ. У 2014 році отримала диплом спеціаліста за спеціальністю «Правознавство» та здобула кваліфікацію юриста, Національної академії внутрішніх справ. У 2020 році отримала диплом магістра за спеціальністю «Психологія», здобула кваліфікацію магістра з психології, «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». У 2021 закінчила курс «Пропедевтики психіатрії» кафедри психіатрії, психотерапії та медико-психологічних дисциплін Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. За актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація

Смілянець Т.Л. відповідає спеціальності 053 «Психологія» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

УХВАЛЕНО:

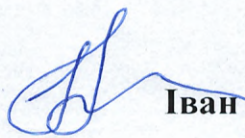
1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Смілянець Тетяни Леонідівни на тему «Психологічні особливості монофобії молоді та її профілактика».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів, дисертація Смілянець Тетяни Леонідівни відповідає спеціальності 053 «Психологія» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й доповненнями), Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами й доповненнями).

3. Рекомендувати дисертацію Смілянець Тетяни Леонідівни на тему «Психологічні особливості монофобії молоді та її профілактика» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 053 «Психологія».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук щодо рекомендації до захисту дисертації Смілянець Тетяни Леонідівни: за – 11, проти – немає, таких, що утримались – немає.

Голова засідання –
завідувач кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

 Іван ОХРИМЕНКО